

Prima instanță: Judecătoria Orhei (jud. S. Lazari)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Iu. Cimpoi, N. Simciuc, V. Pruteanu)

ÎNCHEIERE

22 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursurilor declarate de Schivu Luca și Tatarlî Eugenia, prin intermediul avocatului Sergiu Arhiliuc,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Eugeniei Tatarlî împotriva lui Schivu Luca, Primăriei și a Consiliului sat. Isacova, rl Orhei privind repunerea termenului de adresare în judecată, anularea deciziei, a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, a extrasului din Registrul de evidență a gospodăriilor, și

cererea de chemare în judecată a Eugeniei Tatarlî împotriva Magdalenei Schivu și Schivu Luca privind prelungirea termenului de acceptare a succesiunii, și

cererea de chemare în judecată a lui Schivu Luca împotriva Primăriei sat. Isacova și Consiliului local Isacova, rl Orhei, intervenient accesoriu Schivu Magdalena privind anularea deciziei, a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren și a extrasului din Registrul de evidență a gospodăriilor,

împotriva deciziei din 08 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 29 mai 2013, reclamanta Tatarlî Eugenia a depus o cerere de chemare în judecată împotriva lui Schivu Luca, Primăriei sat. Isacova și Consiliului local Isacova, rl Orhei, Schivu Luca, prin care a solicitat repunerea în termenul de atac, anularea deciziei Consiliului local Isacova nr. 2.1 din 27.03.2012 „Cu privire la aprobarea planului geometric, atribuirea terenurilor în proprietate privată proprietarilor caselor de locuit”, anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral 648209974 înregistrat pe numele lui Schivu Luca, anularea extrasului din Registrul de evidență a gospodăriilor cu nr. 1019 din 17.12.12, în baza căruia lui Schivu Luca i-a fost înregistrat dreptul de proprietate la OCT Orhei asupra bunului imobil.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că, Vîrlan Ana, mama sa, în timpul vieții i-a lăsat drept moștenire casa de locuit cu terenul aferent cu suprafața de 0,1416 ha, situat în sat. Isacova, rl Orhei, suportând toate cheltuielile legate de funeraliile mamei sale.

Susține reclamanta că, despre transmiterea în proprietatea lui Schivu Luca a terenului aferent casei de locuit ce îi aparținea Anei Vîrlan, a aflat din decizia Consiliului local Isacova nr. 7.1 din 27 martie 2012. Ulterior, în baza acestei decizii, pe numele lui Schivu Luca a fost eliberat titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu numărul cadastral 6438209974, iar în baza extrasului din Registrul de evidență a gospodăriilor nr. 1019 din 17 decembrie 2012 a fost înregistrat dreptul de proprietate la Oficiul Cadastral Teritorial Orhei asupra casei de locuit.

Consideră reclamanta că, actele eliberate de Primăria sat. Isacova, rl Orhei pe numele lui Schivu Luca sunt ilegale, deoarece acesta, fiind nepotul său, la rugămintea ei, a avut doar grijă de casa părintească. În anul 1986 acestuia, ca tânăr specialist i-a fost repartizat de către colhoz un apartament cu trei odăi în sat. Isacova, iar în anul 1995 Schivu Luca a cumpărat apartamentul de serviciu în baza contractului de vânzare-cumpărare din 20 martie 1995.

Menționează reclamanta că, prin certificatul nr. 68 din 19 februarie 2013, Primăria sat. Isacova i-a adus la cunoștință că, după decesul mamei sale - Vîrlan Ana, care a locuit în gospodăria sa în sat. Isacova, rl Orhei, în Registrul de evidență a gospodăriilor este înscris Schivu Luca, fără careva acte de moștenitor, întrucât el locuia împreună cu familia în gospodăria dată. În opinia reclamantei, acest certificat contravine adevărului nr. 29 din 27 februarie 1995 în care se indică că Schivu Luca ca tânăr specialist a primit un apartament compus din 3 odăi.

Afirmă reclamanta că, la data de 22 februarie 2013 a depus o cerere prealabilă la Consiliul local Isacova, prin care a solicitat anularea actelor emise pe numele lui Schivu Luca, dar nu a primit răspuns. La data de 25 martie 2013, Tatarlî Eugenia a înaintat în instanța de judecată, în procedură specială, o cerere privind prelungirea termenului de acceptare a succesiunii, indicând în prezenta acțiune că, după decesul mamei sale a acceptat patrimoniul succesoral prin intrarea în posesie a imobilului situat sat. Isacova, rl Orhei. Totodată, a invocat că, s-a adresat la biroul notarial pentru a-și perfectă actele de moștenitor legal asupra bunurilor defunctei, însă i s-a refuzat din motivul probelor insuficiente care confirmă acceptarea moștenirii rămase. Prin hotărârea din 30 aprilie 2013 a judecătoriei Orhei, acțiunea depusă de Tatarlî Eugenia privind prelungirea termenului de acceptare a succesiunii a fost admisă cu prelungirea a șase luni a termenului de acceptare a succesiunii omis de către Tatarlî Eugenia după decesul mamei sale Vîrlan Ana, născută la 01 ianuarie 1911 și decedată la 11 martie 1990, cu ultimul domiciliu în sat. Isacova, rl. Orhei.

Prin hotărârea din 19 iulie 2013 a judecătoriei Orhei, acțiunea înaintată de Eugenia Tatarlî împotriva lui Schivu Luca, Primăriei sat. Isacova și Consiliului local Isacova, rl Orhei privind repunerea termenului de adresare în judecată, anularea deciziei, a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, a extrasului din Registrul de evidență a gospodăriilor a fost admisă integral; a fost repusă Eugenia Tatarlî în termenul de adresare în judecată; a fost anulată decizia Consiliului sat. Isacova, rl Orhei nr. 2.1 din 27.03.2012, prin care lui Schivu Luca i s-a transmis în proprietate terenul aferent casei de locuit ce i-a aparținut Anei Vîrlan; a fost anulat titlul de autentificare a deținătorului de teren cu nr. cadastral 6438209974, înregistrat pe numele lui Schivu Luca; a fost anulat extrasul din Registrul de evidență a gospodăriilor din sat. Isacova cu nr. 1019 din 17.12.2012, prin care lui Schivu Luca i-a fost înregistrat dreptul de proprietate la OCT Orhei asupra casei de locuit.

Prin decizia din 04 februarie 2014 a Curții de Apel Chișinău, apelul depus de Primăria sat. Isacova, rl Orhei a fost admis cu casarea hotărârii din 19 iulie 2013 a jucătorii Orhei și remiterea pricinii la rejudecare în instanța de fond.

Prin încheierea din 13 noiembrie 2014 a judecătoriei Orhei, cererea de revizuire depusă de Schivu Magdalena, prin intermediul avocatului Popov Veaceslav, a fost admisă cu casarea hotărârii din 30 aprilie 2013 a judecătoriei Orhei, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Eugeniei Tatarlî, persoana interesată Inspectoratul Fiscal de Stat Orhei privind prelungirea termenului de acceptare a succesiunii cu dispunerea rejudecării în fond.

În cadrul judecării pricinii în instanța de fond, la data de 09 februarie 2015, reclamantul Schivu Luca a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei sat. Isacova, Consiliului local Isacova, intervenient accesoriu Schivu Magdalena solicitând anularea deciziei Consiliului local Isacova nr. 2.1 din 27.03.2012, a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. 6438209974 eliberat de Primăria sat. Isacova, rl Orhei și a extrasului din Registrul de evidență a gospodăriilor nr. 1019 din 17.12.2012.

În motivarea acțiunii înaintate, reclamantul Schivu Luca a indicat că, organul de administrație publică locală în anul 1992, fără careva teme legal, l-a inclus pe el și pe soția sa, Schivu Magdalena, în gospodăria bunicii decedate Vîrlan Ana.

Menționează reclamantul că, la 12 decembrie 2014 a depus o cerere prealabilă către Primăria și Consiliul sat. Isacova, rl Orhei, prin care a solicitat anularea actelor ce au stat la baza înproprietării sale asupra terenului aferent și casei de locuit a Anei Vîrlan, dar la cererea înaintată nu a primit nici un răspuns.

Declară reclamantul că, în anul 1984 a încheiat căsătoria cu Schivu Magdalena. În anul 1985, după absolvirea institutului agricol, împreună cu familia a revenit în satul natal activând în funcție ca medic veterinar, iar în anul 1986 s-a instalat în apartamentul de serviciu cu trei odăi, acordat de cârmuirea colhozului. Conform contractului de vânzare-cumpărare autentificat notarial din 22 martie 1995 a procurat de la gospodăria „Viața Satului” apartamentul de serviciu în care a locuit până în anul 1999.

Invocă reclamantul că, bunica sa - Vîrlan Ana avea patru fiice și deținea în proprietatea personală o casă de locuit și terenul aferent cu suprafața de 0,14 ha. Conform înțelegerii avute între acestea, s-a decis că, casa de locuit cu terenul aferent să-i revină Eugeniei Tatarlî (Vîrlan), iar cu acordul bunicii și a moștenitoarei Tatarlî Eugenia s-a decis ca Schivu Luca să facă o reconstrucție a casei bunicii, din mijloacele financiare ale bunicii și ale Eugeniei Tatarlî.

Sușține reclamantul că, despre repartizarea terenului aferent casei de locuit din litigiu, în proprietatea sa, a aflat din decizia Consiliului local Isacova nr. 2.1 din 27 martie 2012. Decizia menționată a stat la baza înregistrării dreptului de proprietate asupra bunului imobil respectiv, fapt ce se atestă prin extrasul nr. 1019 din 17 decembrie 2012.

Precizează reclamantul că, nu este de acord cu actele emise de către Primăria și Consiliul sat. Isacova, deoarece nu putea fi înproprietărit cu casa bunicii, dispunând la acel moment de un apartament cu trei odăi.

Mai invocă reclamantul că, bunica sa a decedat în anul 1990, iar el cu familia s-au instalat în casa bunicii în anul 1999, însă din anul 1990 până în anul 1999 în casă nu a locuit nimeni, acesta având grijă de locuința bunicii.

Afirmă reclamantul că, în extrasul din Registrul de evidență a gospodăriilor nr. 1019 din 17 februarie 2012 eliberat pe numele Magdalenei Schivu se indică că bunul imobil amplasat în sat. Isacova, înscris în Registrul de evidență a gospodăriilor la data de 10 aprilie 1984 aparține lui Schivu Luca și Magdalenei Schivu. Astfel, din conținutul acestui act administrativ rezultă că încă din anul 1987 reclamantul împreună cu fosta soție au fost incluși în contul personal al acestei gospodării.

Consideră reclamantul că, extrasul menționat este un act juridic fals, deoarece în anul 1987 locuia în apartamentul de serviciu și nu dispunea de careva acte juridice care ar sta la baza înregistrării după sine a dreptului de proprietate a defunctei. Mai mult ca atât, conform certificatului de moștenitor eliberat de notar la 03.06.2013 Eugenia Tatarlî a fost recunoscută drept proprietar al bunurilor imobile ce au aparținut defunctei.

La 09 octombrie 2014 reclamanta Tatarlî Eugenia, prin intermediul avocatului Arhiliuc Sergiu, a depus completare la cererea de chemare în judecată din 29 mai 2013, înaintând acțiunea împotriva Primăriei și a Consiliului sat. Isacova, rl Orhei, Schivu Luca și Schivu Magdalena, prin care a solicitat anularea înregistrării din 1992 a lui Schivu Luca și Schivu Magdalena din Registrul de evidență a gospodăriei, ca fiind ilegală.

La 25 martie 2015 Tatarlî Eugenia, prin intermediul avocatului Arhiliuc Sergiu, a depus cerere de completarea a cererii de chemare în judecată împotriva lui Schivu Luca și Schivu Magdalena, solicitând prelungirea termenului de acceptare a succesiunii rămase după decesul defunctei și anularea înregistrării din anul 1992 a lui Schivu Luca și Schivu Magdalena în Registrul de evidență a gospodăriilor.

În motivarea cererii de completare, reclamanta a indicat că, avea grijă de mama sa - Vîrlan Ana, iar când a decedat, a suportat toate cheltuielile funerare, fiindu-i lăsată drept moștenire toate bunurile, inclusiv și casa de locuit din sat. Isacova. Moștenire pe care a acceptat-o, fapt recunoscut și de către Schivu Luca.

Consideră reclamanta că, prin acțiunile întreprinse de pârâți i-a fost încălcat dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile rămase drept moștenire, ori, soții Schivu au fost împrumăriți prin acte administrative și nu prin procedura acceptării succesiunii.

Prin încheierea din 14 octombrie 2015 a judecătorei Orhei, cauzele inițiate în baza acțiunilor sus-indicate au fost conexe într-o singură procedură.

Prin hotărârea din 06 aprilie 2016 a judecătorei Orhei, cererile de chemare în judecată înaintate de Tatarlî Eugenia și Schivu Luca au fost respinse ca neîntemeiate.

Prin decizia din 08 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, apelurile depuse de Tatarlî Eugenia, prin intermediul avocatului Sergiu Arhiliuc, și Schivu Luca au fost respinse și s-au menținut încheierile din 13 noiembrie 2014 și din 14 octombrie 2015 a judecătorei Orhei și hotărârea din 06 aprilie 2016 a judecătorei Orhei.

La 06 februarie 2017 Schivu Luca a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia cu remiterea la rejudecare a pricinii în instanța de apel.

În motivarea recursului s-a invocat că, decizia contestată este ilegală, neîntemeiată și pasibilă de a fi casată, deoarece la adoptarea acesteia au fost aplicate eronat normele de drept material și de drept procedural.

Menționează recurentul că, instanța de apel la judecarea pricinii a comis erori procedurale, în special ce ține de nemotivarea soluției privind admisibilitatea probelor și confirmarea pretențiilor.

Indică recurentul că, instanța de apel, verificând legalitatea hotărârii instanței de fond, nu a luat în considerare procesul-verbal nr. 3 din 07.04.1987 al Adunării împuterniciților cârmuirii colhozului „50 de ani ai lui octombrie”, prin care a fost examinată hotărârea cârmuirii colhozului nr. 4 din 20.02.1987 „Cu privire la oferirea de terenuri cetățenilor, membri ai colhozului, în folosință personală”, conform căreia s-a hotărât de a-i transmite lui Schivu Luca un lot de pământ repartizat sub construcția casei de locuit din contul construcției strâmtorate amplasate pe terenul cu suprafața de 14 ari ai Anei Vîrlan – bunica acestuia. Ulterior, conform procesului-verbal nr. 9 din 18.09.1987 întocmit de Comitetul Executiv al Sovietului Sătesc Isacova, rl Orhei, s-a permis lui Schivu Luca de a construi casa de locuit pe terenul atribuit cu suprafața de 0.07 ha din contul terenului Anei Vîrlan. În baza acestor acte administrative valabile și neanulate, recurentul a devenit posesor al terenului cu suprafața de 0,07 ha din contul terenului cu suprafața de 0,14 ha al Anei Vîrlan. Iar, Ana Vîrlan a rămas cu lotul de pământ cu suprafața de 0,07 ha împreună cu casa de locuit și anumite anexe amplasate pe acest teren. Prin urmare, nici instanța de fond și nici cea de apel la examinarea pricinii nu a luat în considerare actele administrative menționate supra și nu le-a dat apreciere întru soluționarea corectă a pricinii. Deci, este cert faptul că instanțele judecătorești au neglijat probele cheie invocate de către reclamatul Schivu Luca în susținerea poziției sale.

La 07 februarie 2017 Tatarlî Eugenia, prin intermediul avocatului Sergiu Arhiliuc, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acestora cu remiterea pricinii la rejudecare.

În motivarea recursului s-a invocat că, instanța de apel verificând legalitatea hotărârii primei instanțe a menținut soluția adoptată de către aceasta fără a pătrunde în esența litigiului, fără a constata și elucida pe deplin circumstanțele importante pentru justa soluționare a pricinii, erori ce nu pot fi înlăturate de instanța de recurs.

Precizează recurenta că, instanțele judecătorești neîntemeiat au respins acțiunea înaintată, punând la bază actele emise de administrația publică locală, deoarece rezultând din normele de drept reglementate în legislația civilă din anul 1990 (momentul decesului Anei Vîrlan), anul 1992 (momentul introducerii ilegale a lui Schivu Luca în registrul de evidență a gospodăriilor nr. 5) și din anul 2012 (momentul adoptării actelor contestate), bunurile rămase după decesul persoanei, prin procedură succesorală trec la moștenitori, dar nu prin acte ale autorităților administrației publice locale. Astfel, în opinia sa, actele administrative ce au stat la baza soluției adoptate la caz de către instanțele ierarhic inferioare sunt ilegale, din motiv că au fost emise cu încălcarea prevederilor legale și necesită a fi anulate. Ori, autoritățile administrației publice locale nu dețin competență legală de a soluționa litigiul dat prin acte administrative. Prin urmare, administrația publică locală, în persoana Consiliului sat. Isacova, rl Orhei și-a depășit atribuțiile prevăzute de Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28.12.2006 în vederea emiterii deciziei de împărțire a proprietății din sectorul privat.

Conform art. 434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 08 decembrie 2016. Conform materialelor pricinii, decizia contestată a fost expediată în adresa participanților la proces la data de 22 decembrie 2016, însă date despre recepționarea de către recurenți a actului judecătoresc adoptat la dosar lipsește.

Astfel, recursul declarat de Schivu Luca, la data de 06 februarie 2017, și respectiv recursul depus de Tatarlî Eugenia, prin intermediul avocatului Sergiu Arhiliuc la data de 07 februarie 2017, se consideră a fi în termen.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de către Schivu Luca și Tatarlî Eugenia, prin intermediul avocatului Sergiu Arhiliuc, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile drept inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Schivu Luca și Tatarlî Eugenia, prin intermediul avocatului Sergiu Arhiliuc, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, Completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe,

suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebaït și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de către Schivu Luca și Tatarlî Eugenia, prin intermediul avocatului Sergiu Arhiliuc, ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de către Schivu Luca și Tatarlî Eugenia, prin intermediul avocatului Sergiu Arhiliuc, împotriva deciziei din 08 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului

Tatiana Vieru

Judecătorii

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală